

AZ ORSZÁGOS KOMPETENCIAMÉRÉS SZÖVEGÉRTÉS TESZTJÉNEK ADAPTÁLÁSA SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ TANULÓK SZÁMÁRA

Szenczi Beáta *, Szekeres Ágota *, Vígh Tibor **, Zentai Gabriella ***

* ELTE BGGYK Atipikus Viselkedés és Kogníció Gyógypedagógiai Intézet

*** SZTE Neveléstudományi Intézet

**** SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: sajátos nevelési igény; integráció; rendszerszintű mérések

Az Országos kompetenciamérés jelenlegi gyakorlatában a mérés keretei és eszközei az SNI-tanulók bizonyos csoportjai számára kedvezőtlen feltételeket teremtenek, melynek eredményeképp a mérés validitása sérülhet. Bár a részvétel az SNI-tanulók számos csoportja számára lehetőségként adott, teljesítményük az országos és intézményi eredményekbe nem számít be. Kutatásunk célja (1) az Országos kompetenciamérés szövegértés tesztjének SNI-tanulók számára történő adaptálása, (2) a tesztek megbízhatóságának, alkalmazhatóságának vizsgálata, illetve (3) a képességszintek elemzése a különböző SNI-részmintákban. Az adaptált mérésben 929, véletlenszerűen kiválasztott SNI-tanuló vett részt. Három tesztváltozatot használtunk: (1) a 2012-ben alkalmazott OKM-tesztet oldották meg a mozgáskorlátozott, a magasan funkcionáló autista és hallássérült tanulók, akik fogyatékosága nem kívánta meg az eredeti teszt módosítását (N=172; Cronbach- α =0,95). (2) E feladatsor módosított változatát oldották meg a látássérült tanulók (N=67; Cronbach- α =0,88) és (3) szintén módosított tesztet töltöttek ki az enyhén értelmi fogyatékos, beszéd-fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési rendellenességgel küzdő és a súlyosan autista vagy hallássérült tanulók (N=690; Cronbach- α =0,88). A tesztek horgonyitemeket tartalmaztak, melyek segítségével az adatokat közös skálára kalibráltuk. *Masters* (1982) parciáliskredit-modelljének alkalmazásával az itemnehézségi indexeket és a lépésszinteket a mintába került diákok képességszintjével kapcsoltuk össze és a minta-item térképeket elemeztük. *Elemzésünk eredménye* megbízható a teljes minta, a három tesztfüzet, valamint az egyes részmintákon belül is (az EAP/PV reliabilitás 0,86 és 0,95 közötti). Az itemek modellilleszkedését vizsgálva, a teljes vizsgálatban az itemek 20%-a nem, 18%-a túllilleszkedett. A többségi tanulók számára készített teszt itemei illeszkednek a heterogén összetételű (képességparaméterek varianciája: 1,63 logit) SNI-csoportok képességszintjéhez. A gyengénlátó tanulók számára adaptált teszt esetében a diákok többsége az átlagos képességszint felett (képességparaméterek átlaga: 0,69 logit) helyezkedik el, és azonosítható olyan képességszintek, amelyek lefedéséhez további itemekre van szükség. A harmadik tesztben az átlag alatti képességszint lefedéséhez hiányoznak itemek. E teszt működése eltért a különböző SNI-részmintákon belül: míg a tanulásban akadályozott diákok (N=239) számára a teszt túl nehéz volt (képességparaméterek átlaga: -1,15), addig az egyéb pszichés zavarokkal küzdő diákok (N=287) körében a teszt itemei jobban fedik a diákok képességszintjét. *Vizsgálatunk bizonyítja*, hogy a valószínűségi tesztelmélet alkalmazása érvényes és praktikus módja az SNI-tanulók számára módosított és módosítatlan tesztek összekapcsolásának, az eredmények közös képességskálán történő elemzésének. Eredményeink nem csupán az adaptált tesztek továbbfejlesztéséhez fontosak, hanem iránymutatóak lehetnek a mérések inkluzivitásának biztosításához is.

A kutatás a TÁMOP 3.1.8-09/1-2010-0004 Átfogó minőségfejlesztés a közoktatásban kiemelt projekt keretében valósult meg.